

דברי מאיר

בס"ד
טבת התשפ"א
גליון מס' 28

מאוצרוותיו של הרדה"ג רבי מאיר סנדר שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומה"ס 'דברי מאיר' ועוד

השיעור השבועי בהלכה ואגדה
של מורנו הרב שליט"א
אי"ה מידי יום רביעי בשעה 18:15
בבנין 'הישיבה הגדולה - בית וגן'
רח' החיד"א 23, בית וגן - ירושלים

פנינים ופרפראות

על פרשות השבוע שבהודש זה

דבריהם הם זכרונם

פרקי חיים מרבוותינו הקדושים
שיום פקידת שנתם בהודש זה

| פרשת מקץ |

וַיִּטֵּב הַדְּבָר בְּעֵינֵי פְרַעֲהַ (מא. לו.)

- לכאורה, היאך ידע פרעה שפתרונו של יוסף אמת ויתקיימו דבריו?

בספר "פענח רזא" לרבנו יצחק ב"ר יהודה הלוי ז"ל (מרבתינו הראשונים) כתב דבר פלא: כשחלם פרעה את חלומותיו נפרקו כל איבריו, וכאשר הציעו החרטומים את פתרוניתם לא חזרו איברי פרעה למקומם, ורק כאשר פתר לו יוסף את חלומותיו חזרו איבריו למקומם מיד, והבין פרעה שהצדק עמו.

והוסיף לכך רמז נפלא בפסוק שלפנינו: "ותפעם רוחו" - בגימטריא "לפי כי הופרקו כל אבריו". וייטב הדבר בעיני פרעה - בגימטריא "כי חזרו אבריו כלם פנימה!" (ע"פ פנינים)

| פרשת ויגש |

יֵשׁ לָנוּ אֵב זָקֵן, וְיָלֵד זָקִינִים קָטָן, וְאֶחָיו מֵת, וְאֶתֵר הוּא לְבָדוּ לְאָמוֹ, וְאָבִיו אֶהְבֹּ (מד. ט.)

פירש מרן החיד"א זיע"א: כך אומרים שומרי התורה לעצמם, בכל ניסיון שבא עליהם: "יש לנו אב זקן" - הוא משה רבינו, שהזהירנו לשמור כל מצוות התורה. "וילד זקונים קטן" - הוא יצר הטוב, שנכנס לאדם רק בהיותו בר מצוות (קהלת רבה פרשה ד, פיסקא ט). "ואחיו מת" - הוא היצר הרע, שאנו משתדלים לבטלו ולהמיתו, כמו שאמר דוד המלך עליו השלום: "ולבי חלל בקרבי" (תהלים קט, כב). ואמרו בירושלמי סוף ברכות שהרגו בתענית. "ויוותר הוא לבדו לאמו" - היא כנסת ישראל (ברכות לה); "ואביו אהבו" - הוא הקדוש ברוך הוא! (דברים לב, ו)...

| פרשת ויחי |

וַיְדַבֵּר יוֹסֵף אֶל בֵּית פְּרַעֲהַ לְאָמֹר, אִם נָא מְצַאֲתִי חַן בְּעֵינֵיכֶם, דַּבְּרוּ נָא פְּאֻזֵי פְרַעֲהַ לְאָמֹר (נ. ד.)

- מדוע נצרך יוסף לשלוח שליחים אל פרעה לבקשו לצאת ממצרים, וכי אינו יכול לגשת בעצמו לדבר עמו?

וביאר מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א בספרו "טעמא דקרא" בשם אביו מרן הסטייפלער זצוק"ל, שידע יוסף שאם יאמר לפרעה שברצונו לצאת ממצרים, יענה לו פרעה שאינו יכול לעזוב, מפני שאין מי שימלא את מקומו, ואם יעזוב [יוסף] את ההנהגה אפילו לתקופה קצרה, יתחרב ותתמוטט כל הנהגת המדינה, כי הוא לבדו אינו יכול לכלכל את מצרים. לכן התחכם יוסף, ושלח את אנשי בית פרעה שידברו עם פרעה בשליחותו, והרי להם יתיביש פרעה לומר שכל ההנהגה תלויה אך ורק ביוסף, ועל כרחו יסכים לשלחו ממצרים...

| פרשת שמות |

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם, אֵת יַעֲקֹב, אִישׁ וּבֵיתוֹ כְּאֹ (א.)

פסוק זה כולו, מרמז על מצות קריאת "שנים מקרא ואחד תרגום" בערב שבת קודש: "ואלה" - ר"ת: ו'חייב א'דם ל'קרא ה'פרשה. "שמות" - ר"ת: ש'נים מ'קרא ו'אחד ת'רגום. "בני" - ר"ת: ב'טעמים נ'גונים י'קרא. "ישראל" - ר"ת: י'שמח ש'מחה ר'בה א'ם ל'מדה.

"הבאים" - ר"ת: ה'קוראה ב'רוך יהיה מ'פי א'ל. "מצרימה" - ר"ת: מ'כל צ'רות ר'עות י'צילהו מ'לאך ה'. "את" - ר"ת: א'ומרה ת'מיד. "יעקב" - ר"ת: י'ום ע'רב ק'דושת ב'ראשית. "איש" - ר"ת: א'ו י'ום ש'בת. "וביתו" - ר"ת: ו'יזכה ב'אריכות י'מים ו'שנים ת'מיד. "באו" - ר"ת: ב'ריא א'ולם ו'מאושר!

כ"ט טבת - ה'אריציית' של מרן המשגיח הגאון הצדיק רבי מאיר חדש צוק"ל, משגיח ישיבות 'כנסת ישראל - חברון', 'עטרת ישראל' ו'אור אלחנן'.

אין צורך להאריך בתיאור דמותו הגדולה, שמאירה לרבבות תלמידיו ותלמידיהם עד היום, ונביא כאן מעשה מוסרי מופלא שסיפר מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א בספרו 'לחנך בשמחה':

"אחד ממקורביו של המשגיח הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל שלן אתו בביתו בעת זקנותו, סיפר לי" - שח הגר"מ סמפולונסקי, ר"מ בישיבת 'אור אלחנן', בדרשה שנשא בבית מדרשנו - "שביליה אחד, בשעה 2:00 אחר חצות שמע רעשים מן החדר בו ישן המשגיח. הוא ניגש לשם וראה שר' מאיר מתלבש ומתכוון לצאת מן החדר.

לא ידעתי להיכן הוא מתכוון ללכת בשעה זו, סיפר בן הבית, וכמובן שעקבתי אחר מעשיו. והנה, המשגיח שם פעמיו אל סלון הבית והתיישב על הספה שהייתה שם. התישבתי לצידו, והמשגיח אמר לי שאינו מסוגל לישון. הדבר היה נדיר למדי, כיון שבדרך כלל לא היו לו שום הפרעות בשינה, גם לעת זקנותו.

מה קרה? מדוע המשגיח לא מסוגל לישון? שאלתי, ור' מאיר, שהיה אז זקן המשגיחים בארץ ישראל, השיב: **'אתה יודע מהו הדבר שמפריע לי לישון? מהרהר אני כל העת בעובדה שבני אדם אינם יודעים להחמיא זה לזה, וזה מציק לי מאוד! יתרה מכך, משקיע אני את מוחי במתן תשובה לשאלה זו, על מה ולמה קשה לנו כל כך להחמיא לזולת!'**

זה מה שהציק לו למשגיח בשנתו, ולא איפשר לו להירדם. הרי אני צריך לתת תשובה לעצמי...

הגר"מ חדש המשיך ואמר: 'לאחר שהתהפכתי על מיטתי זמן רב, וחשבתי על העניין, חושבני שהצלחתי להגיע להסבר הגיוני על הקושי במחמאות. העניין הוא, שברגע שאני רואה את חברי בהתמדתו הגדולה בתורה, או ביראת שמים הטהורה שיש לו, אם אחמיא לו על כך, אצטרך לתת תשובה לעצמי מדוע אני לא נמצא בדרגה הזו של החבר, ומדוע אינני מתמיד כל-כך בלימוד התורה כמותו...

כשאני מהרהר בכך, נמצאתי אומר לעצמי: 'ומה איתך? מדוע אתה עצמך אינך מתמיד שכזה? או אז מגיע הרגע, בו מנסה אני לחשוב, אולי גם אני אלמד כמוהו, ואעלה ואתעלה ביראת שמים; אבל בדיוק אז גוברת עליי העצלות, ואינני מוכן להתעלות.

כתיורף לכל זה, וכדי להשקיט את מצפוני, מוצא אני דופי בחבר המתמיד וירא-השמים הלזה, ומאתר נקודות תורפה בהנהגותיו ובמידותיו, וזוהי 'הסיבה' שלא להחמיא לו... שהרי אי אפשר להחמיא לבן-אדם הנגוע, למשל, במידת הגאווה?...'

כך הסביר גאון המידות, המשגיח זצ"ל, את שקורה בתוכנו פנימה בכל הקשור למחמאות ולמתן עידוד לזולת.

ת.נ.צ.ב.ה.

שואלין וזורשין

הלכה, אגדה ומנהג
בעניני דיומא

• עניני כבוד שבת •

א. רחיצה לכבוד שבת

כתב **בשו"ע** (סי' ר"ס ס"א): "מצוה לרחוץ - הג"ה: כל גופו, ואם אי אפשר לו (טור) - פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת". אך כתב **במ"ב** שם (סק"א), שאין זו חובה גמורה, והמקיימה מקבל עליה שכר, ושאינו מקיימה אינו נענש עליה (וכתב שם הטעם, מפני כבוד השבת). והביא כן מהגמ' (שבת כ"ה). עוד כתב שם, שיזהר שלא יתאחר יותר מידי ברחיצה [סמוך לשקיעה], כי יבוא ח"ו לידי מכשול, כגון לסחוט את המגבת או לסרק את ראשו וכדו' (וכבר דיברנו בענינים אלו בשיעורים על הל' ליבון וגוזז, ואכמ"ל).

ובגמרא הפליגו חז"ל בשבח רחיצה זו, ובמסכת שבת (כ"ה): אמרו: "ותזנח משלום נפשי נשיתי טובה וגו'" - אמר רבי ירמיהו זו בית המרחץ". ומסופר שם על רבי יהודה בר אילעאי - "דא"ר יהודה אמר רב, כך היה מנהגו של ר' יהודה בר אילעאי, ערב שבת מביאים לו עריבה מלאה חמין, ורוחץ פניו ידיו ורגליו, ומתעטף ויושב בסדינין המצויצין, ודומה למלאך ה' צבאות" [ונראה לבאר את הדמיון ל"מלאך" - ע"פ מה שהבאנו בשיעור הקודם (ראה גליון מס' 24, בפתיחה לשיעור) ממו"ר הגר"ע אויערבאך שליט"א, שמהות גן עדן זו השלימות, ומלאך מקומו שם, וגם ר' יהודה לאחר רחיצתו והתעטפותו לכבוד שבת הגיע לשלימות, והיה נראה כמלאך ה'].

ושמעתיה ממו"ר הגר"ע אויערבאך שליט"א, שאם דחוק בזמנו ואין לו פנאי לרחוץ בערב שבת, יכול להתרחץ כבר מליל שישי, ומיקרי "ערב שבת" לענין זה (וע' מ"ב שם סק"ה שהתיר בדחוק).

ב. גזיזת ציפורניים

עוד כתב שם השו"ע: "ולגלח הציפורניים בערב שבת". ומן הראוי לציין כאן מדברי המ"ב (סי' קס"א סק"ג) לגבי חציצה בנטיילת ידים: "וכתב האליה רבה בשם ספר חסידים, דנכון מטעם זה שלא יגדל אדם את ציפורניו". והשל"ה הקדוש (שער האותיות אות ק' ס"ק נ"ח, בהגהה אות ד') כתב: שכשינהג כל ימיו ליטול ציפורניו בכל ערב שבת משום כבוד שבת, מצוה זו תגרור מצוה נוספת, שכל ימי השבוע כשיטול ידיו לסעודה, הלכלוך שתחת ציפורניו יהיה מיעוטא דמיעוטא, שאינו מקפיד על כך [דמיעוטא ואינו מקפיד עליו אין זה חציצה].

ג. צחצוח הנעליים, והצורך לעשות כל הג"ל בשמחה

ועל כל הג"ל צריך להסתכל במבט של מצוה, ולעשות זאת בחשק ובשמחה על כך שאנו זוכים לקיים המצוות - הן ברחיצה, בגזיזת הציפורניים, בצחצוח הנעליים וכו'. וסיפר כ"ק האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א, שרבו בת"ת - הרב יעקובזון - סיפר להם בילדותו, שיהודי אחד הגיע לשמים, וכשהעלו מצוותיו ועוונותיו על המאזניים, הכריעו עוונותיו את הכף ר"ל, אך לפתע הופיע מלאך לבן וגדול, והחל לצבור זוגות נעלים רבות על כף המאזניים של הזכויות, עד שהכריעו מצוותיו את עוונותיו, ואמרו לו בשמים, שאלו הנעליים שצחצח כל ערב שבת לכבוד שבת קודש!...

ד. גזיזת הציפורניים ביום חמישי

אין לגזוז הציפורניים ביום חמישי, משום שאז גדלות בשבת (כי טבע הציפורניים שמתחילות לצמוח ביום השלישי לגזיזתן - מ"ב סי' ר"ס סק"ו), ואין זה כבוד שבת [אבל אין בזה חילול שבת, שהרי גוזז ביום חול, אלא אין בזה כבוד שבת - מ"ב שם]. וכתב לי מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, שבליל שישי הדבר מותר, ורק ביום חמישי אסור.

ה. לגזוז ציפורני ידיו ורגליו באותו יום

כמו כן יש ענין שלא לגזוז ציפורני ידיו ורגליו באותו יום (מ"ב שם). וכתב לי מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, שאם גוזז בליל שישי את ציפורני רגליו, וביום שישי את ציפורני ידיו - שפיר דמי. ולכן גם אינו מוכרח לגזוז ביום חמישי, וכדלעיל [ובזה מיושב המ"ב שם, ע"ש].

(מתוך שיעור - כב שבט תשע"ח)

אורחות צדיקים

סיפורי מופת והנהגות קודש
מגדולי ומאורי הדור שליט"א

מגדולי הפוסקים והמנהיגים בדורנו הוא בנש"ק מרן הראשון לצייון הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א (נולד ב-י"ח טבת תשי"ב), בנו ממשיך דרכו של אביו הגדול מרן בעל 'ביע אומר' זיע"א - משמש כרב הראשי לישראל ונשיא מועצת הרבנות הראשית, נשיא ישיבת 'חזון עובדיה' שהקים, ובעל סדרת הספרים הנפוצה 'ילקוט יוסף' ועוד.

יחד עמו משמש בתפקיד 'הרב הראשי לישראל', בנש"ק מרן הגאון רבי דוד ברוך לאו שליט"א (נולד ב-כ"א טבת תשכ"ו), בנו ממשיך דרכו של אביו המפורסם לשם ולתלה מרן הגר"מ לאו שליט"א - משמש כנשיא בית הדין הגדול, ובעל 'משכיל לדוד'.

במכתב משותף של הרבנים הראשיים שליט"א לקראת חג הפסח האחרון (תש"פ), בעקבות התפשטותו נגיף ה'קורונה' בארץ, עוררו ועודדו את הציבור וכתבו בזה"ל: "מצינו בדברי גדולי וחכמי ישראל, שכתבו בספריהם אודות מגיפות שונות, עיקר דבריהם היה לחזק את בני קהילתם שגם במצבים קשים ביותר לא להיכנס לחרדות ולדיכאונות. אדרבה, יש להשתדל בכל עוז להכניס שמחה אמיתית לבית פנימה, ולחזק את האמונה והביטחון בהקב"ה... מה טוב ומה נעים להחזיר ולהשריש בליבנו ובלב בני ביתנו את האמונה והביטחון בבורא עולם".

ברכתנו, "עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו", אמן.

מוה"ר שליט"א עם מרן ורבנן שליט"א

מכתבי תורה והוראה

שהשיב מורנו הרב שליט"א

שו"ת - אורח חיים

שאלה: אדם שאינו מכיר, האם מותר לקנות ממנו דברי מאכל, או לאכול אצלו?

תשובה: אדם שאינו מכירו [אך נראה לו ירא שמים], אין לקנות ממנו אוכל [כיון שיש לו 'נגיעה' לומר שהאוכל כשר, ואינו נאמן]. אבל מותר לאכול אצלו בביתו, כל עוד לא ראה אצלו מקום לחשוד בו (ועיין קיצושת"ע סי' מ"ו).

אבד חסיד מן הארץ

הגליון מוקדש לעילוי נשמתו הטהורה של מרן המשגיח הגאון הצדיק רבי אהרן דוד הלוי חדש זצוק"ל

משגיח ישיבת 'מיר', משיירי כנסת הגדולה, בנו ממשיך דרכו של אדמו"ר המשגיח ר' מאיר זצוקללה"ה נלב"ע י"ז כסלו התשפ"א - ת.נ.צ.ב.ה.

פורטל התוכן הרשמי של מורנו הרב שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' < ארכיון שיעורי מוה"ר שליט"א < הודעות < גלריות < שאלות למוה"ר שליט"א < ועוד

או בלחיצה על הקישור: <https://5e1c4309dd0b6.site123.me/> סכון 'דברי מאיר'

כנסו לכתובת: <https://5e1c4309dd0b6.site123.me/>